

Inventaris van
Notariële Archieven
Wageningen
1811 - 1915

door J. den Draak en J.E. van der Sleesen
1988

heruitgave, met aanvullingen
Gemeentearchief Wageningen
2011

Inhoudsopgave

Notarieel archief Wageningen 1811-1915	3
Periode 1916-1925	3
Inleiding over notariële archieven	4
Notariële archieven sinds 1811	4
Notarissen	4
Notarieel archief	4
Onderzoek in notariële archieven	5
Standplaatsen	5
Bewaarplaatsen	5
Bijzonderheden betreffende enkele soorten akten	6
Testament	6
Transport van onroerend goed en hypotheek	6
Boedelscheiding	7
Huwelijksvoorwaarden	7
Verenigingen, stichtingen, naamloze vennootschappen	8
Andere soorten akten	8
Notariële archieven in Gelderland	8
Toelichting op de inventaris/ aanwijzingen voor de gebruiker	9
INVENTARIS	11
Standplaats I	11
Standplaats II	13
Standplaats III	15
BIJLAGE 1	16
BIJLAGE 2	18

Notarieel archief Wageningen 1811-1915

Het Gemeentearchief Wageningen beheert de archieven van de notarissen die sinds 1811 te Wageningen resideerden, tot en met het jaar 1915. De bewaarde akten van die notarissen zijn in de Studiezaal van het archief te raadplegen.

Vóór 1811 kende Wageningen geen notarissen. Voor handelingen zoals de overdracht van onroerend goed en het opmaken van testamenten begaf men zich naar schepenen van de stad. De daar opgemaakte akten vindt u in het Oud Rechterlijk Archief.

Vanaf 1811 had Wageningen twee standplaatsen, zodat er gelijktijdig twee notarissen actief waren. Een korte uitzondering bestond in de periode 1812-1815, toen nog een derde notaris in de stad werkte. Deze inventaris is ingedeeld naar standplaats.

Standplaats I

omvat de archieven van de notarissen

D. Beek	1811-1841
D. de Kruijff	1841-1842
J. Kuyk	1843-1859
J.G.J. Moll	1860-1863
W. Hoogvliet	1863-1875
J.M.F. van Everdingen	1876-1901
J.J.F. van Rijn	1902-1915

Standplaats II

omvat de archieven van de notarissen

H.B. van Daalen	1812-1850
G. Hondius	1851-1887
J.J. de Wit	1888-1915

Standplaats III

betreft het archief van notaris

C. Erpenbeek	1812-1815
--------------	-----------

Het gehele notariële archief 1811-1915 is in september 2008 zuurvrij verpakt.

Periode 1916-1935

Het Notarieel Archief over de periode 1916-1925 is sinds 2001 openbaar, en dat van 1926-1935 met ingang van 2011. Door een wijziging in de notariswet zijn testamenten pas na 100 jaar openbaar. Deze notariële archieven zijn in te zien bij het Gelders Archief, Westervoortsedijk 67-D, 6827 AT Arnhem.

Het betreft de volgende notarissen en jaren:

Standplaats I:	J.J.F. van Rijn	1916-1924
	K.M. de Haas	1924-1935
Standplaats II:	J.J. de Wit	1916
	G. Sluis	1917-1935

Wageningen,
oktober 2011

Inleiding over notariële archieven ¹

Notariële archieven sinds 1811

Nadet het Nederlandse grondgebied was ingelijfd bij het Franse rijk, werden Franse wetten, dus ook die betreffende het notariaat, hier per 1 maart 1811 geldig verklaard. Niet overal fungeerden tot die tijd notarissen en het duurde dan ook enige tijd voordat dat wèl het geval was.

Voor informatie over de inhoud van de notariële archieven vóór 1811 raadplege men in in het algemeen: A. Fl. Gehlen, 'Notariële akten uit de 17e en 18e eeuw. Handleiding voor gebruikers', Zutphen 1986.

Notarissen

De wettelijke taak van de notaris is het opmaken van authentieke akten van handelingen en feiten die personen in hun onderlinge verhouding aangaan. Omdat aan de notaris en de door hem opgemaakte akte vele wettelijke waarborgen gesteld zijn, hebben de authentieke akten een bijzondere rechtskracht: zij hebben volledige bewijskracht. Wat in een notariële akte staat, moet als waar worden aangenomen, ook door de rechter in eventuele rechtszaken. Het verlijden of passeren van akten (de vaststelling dus) vindt plaats in tegenwoordigheid van twee getuigen. De notaris bewaart het origineel van de akte, minuit geheten, en geeft aan partijen op hun verzoek afschriften, grossen geheten, of uittreksels. Behalve deze eigenlijke, wettelijke taak verricht de notaris ten gerieve van het publiek vele andere juridische werkzaamheden, zoals de afwikkeling van nalatenschappen.

Notarieel archief

Notariële archieven bestaan voor verreweg het grootste deel uit minuutakten die een notaris verleden heeft. De akten kunnen de meest uiteenlopende handelingen en feiten bevatten. De meest voorkomende handelingen zijn het maken van een testament, transport of overdracht van onroerend goed, schenkingen, schuldbekentenissen onder hypotheek, huwelijksvoorwaarden, boedelinventarissen en –scheidings en publieke veilingen. De minuutakten worden per notariskantoor in chronologische volgorde bewaard. Daarnaast legt de notaris een register aan waarin dag voor dag alle door hem verleden akten worden ingeschreven: het repertorium of repertoire.

Deze inschrijving omvat datum en nummer van de minuut (of de brevet –zie hierna), soort akte, naam en woonplaats van de betrokken partijen en sinds 1833 bij onroerende goederen de kadastrale aanduiding. Het Wetboek van Koophandel schreef de notaris verder nog voor een register bij te houden van door hem opgemaakte akten van wisselprotest. Een wisselprotest is de weigering van acceptatie of van betaling van een wisselbrief (een onvoorwaardelijke opdracht tot betaling van een bepaalde som). Dit protest werd door notarissen (maar ook deurwaarders waren hiertoe bevoegd) vastgelegd in een bijzonder register van wisselprotesten. Uit deze drie elementen, de minuten, het repertorium en het register van wisselprotesten, bestaat het protocol van de notaris en alleen dit 'officiële' onderdeel van het archief van een notariskantoor wordt overgebracht naar de archiefbewaarplaats en vormt daar het 'notarieel archief'. De akten waarvan de notaris het origineel uitgeeft aan belanghebbenden, heten 'bre-

¹ Het navolgende is grotendeels de hier en daar enigszins aangepaste tekst van het informatieblad 'Notariële archieven sinds 1811' van de Rijksarchiefdienst uit 1988, aangevuld met gegevens die specifiek Gelders, en voor het gebruik van deze inventaris van belang zijn.

vetten'. Deze worden dus niet bewaard door de notaris, omdat brevetten alleen in origineel hun waarde hebben: akten van huwelijkstoestemming, volmachten, akten van in-leven-zijn, royementen en dergelijke. Men vindt ze dus (behoudens de vermelding in het repertorium) niet terug in de notariële archieven (ook niet in afschrift).

Onderzoek in notariële archieven

Standplaatsen

Een belangrijk probleem bij onderzoek in notariële archieven is dat een notaris niet een monopolie binnen zijn eigen ambtsgebied had of heeft. Tot 1842 waren notarissen ingedeeld in drie klassen: notarissen in Den Haag waren bevoegd in het gebied van de provinciale hoven, arrondissementsnotarissen waren bevoegd in het gebied van het betreffende arrondissement en kantonnotarissen in het ressort van een bepaald kantongerecht. In 1842 werd deze indeling afgeschaft. Het arrondissement (het rechtsgebied van een rechtbank) is sindsdien het ressort van de notaris, maar in elk arrondissement zijn meer, vaak vele, notarissen. Eerst moet dus vastgesteld worden voor welke notaris de akte verleden is die men zoekt. Daarbij bedenke men dat een particulier vrij is in de keuze van een notaris om een akte te laten passeren.

Een inwoner van Utrecht koopt een huis in Groningen; hij mag naar een notaris in Utrecht, maar ook naar een in Groningen en zelfs in Assen of Maastricht. Gewoonlijk kiest men natuurlijk een notaris uit de buurt: de woonplaats van één van de betrokkenen, de plaats waar het onroerend goed gelegen is. Dit beperkt in praktijk het zoekprobleem flink.

Onderzoek in notariële archieven moet bijna altijd geschieden via de repertoria. Deze chronologische registers verwijzen naar de minuutakten. Ze geven onder andere de namen van de bij de akte betrokken personen en de aard van de akte, zodat men vrij vlot kan vinden of een gezochte akte voor deze of gene notaris is verleden.

Bewaarplaatsen

Wanneer men een onderzoek wil doen in notariële archieven, is een eerste vereiste te weten welke notarissen er zijn (geweest) en waar hun archieven zich bevinden. De notarissen bewaren de door hen opgemaakte (minuten van) akten meestal zelf en soms ook die van hun voorganger. Wanneer hun kantoorroimte te vol wordt, brengen zij de oudste stukken over naar de bewaarplaats voor notariële archieven. (N.B. Zie de wet op het notarisambt, art. 17. In een bepaald geval echter was een notaris verplicht onder hem berustende bescheiden ouder dan dertig jaar over te dragen aan de notarisbewaarders: zie art. 68, vijfde lid). In elk arrondissement is zo'n bewaarplaats, onder toezicht van één van de notarissen; de notaris-bewaarder.

De notariële archieven worden vervolgens overgebracht naar een openbare archiefbewaarplaats, wanneer ze tenminste 75 jaar oud zijn, meestal in blokken van 10 jaar. Met ingang van 2011 de jaren 1926-1935 aan de beurt. In beginsel gaan ze naar het rijksarchief in de hoofdplaats van de provincie waarbinnen de standplaats van de notaris gelegen is. Gemeenten die een eigen archiefdienst hebben, krijgen gewoonlijk de archieven van 'hun' notarissen in beheer van het Rijk. (Zie voor de Gelderse situatie de opmerking aan het slot van deze toelichting.) Thans zijn de archieven tot en met 1935 in de rijks- en gemeentearchieven raadpleegbaar. Voor akten van na 1935 moet u zich wenden tot de notaris-bewaarder in het betreffende arrondissement. Informatie uit archieven van na 1935 wordt over het algemeen alleen gegeven aan onmiddellijke belanghebbende personen en hun erfgenamen.

Een overzicht van de bewaarplaats van archieven van Wageningse notarissen vanaf 1935 vindt u op de site www.notaris.nl/het-opvolgersarchief.

Bijzonderheden betreffende enkele soorten akten

Testament

Een testament of uiterste wil is een verklaring van hetgeen iemand wenst dat na zijn dood zal gebeuren. Men kan een testament zo vaak herroepen als men wil. Er zijn drie soorten testamenten: meest voorkomend is het testament, opgemaakt voor een notaris en twee getuigen. Deze vorm wordt ook de openbare uiterste wil genoemd, in tegenstelling tot de geheime of gesloten, die de testateur gesloten bij de notaris inlevert ter bewaring. Daarnaast was er het (h)olografisch testament, dat de testateur zelf schreef en bij de notaris inleverde. Gaf hij het open aan de notaris, dan maakte deze een akte van depot op, gaf hij het gesloten, dan was het in feite een geheim testament. Oorspronkelijk mocht de testateur een olografisch testament onder zich houden, maar sinds dit afgeschaft is, nam het gebruik van deze vorm af, ten voordele van het codicil. Een codicil houdt de testateur wel onder zich, maar hierin mag hij slechts een beperkt aantal zaken regelen. Een codicil hoeft niet bij de notaris bekend te zijn.

In notariële archieven treft men veelvuldig het openbare testament aan. Soms stuit de onderzoeker echter op het bij de notaris ingeleverde gesloten testament, dat ook nog niet geopend is. Is het testament langer dan 122 jaar geleden opgesteld of is het van jongere datum maar is de testateur langer dan 30 jaar geleden overleden, dan mag de archivaris een dergelijk gesloten testament openen. In andere gevallen moet het ter hand gesteld worden van de notaris-bewaarder. Testamenten zijn vaak makkelijker te vinden dan via de repertoria van de notaris. In de successiememories (aangiften van de successiebelasting) vindt men de datum van de betreffende notariële akte en de naam van de notaris, soms ook de tekst van testament of codicil(len). Vanaf 1856 zijn op deze memories tafels gemaakt om het zoeken makkelijk te maken. Vóórdien kan men zich behelpen met de akten van overlijden van de Burgelijke Stand (Zie R.C. Hol, 'Inventaris van de memories van aangifte der nalatenschappen...', Arnhem 1980.)

In het Algemeen Rijksarchief (later Nationaal Archief) in Den Haag berust het Centraal Testamentenregister: een registratie van testamenten, gemaakt in de periode 1890-1973 door personen die overleden zijn vóór 1974. Op schriftelijk verzoek kunnen hieruit inlichtingen worden verstrekt. Een dergelijk verzoek moet gericht zijn aan het Nationaal Archief, Tweede Afdeling, Prins Willem Alexanderhof 20, 2595 BE 's Gravenhage onder vermelding van de naam van degene die het testament heeft opgemaakt en zijn geboortejaar. Wordt de naam in het systeem aangetroffen, dan ontvangt men de volgende gegevens: naam, geboorteplaats en -datum, beroep, woonplaats en adres, burgerlijke staat, datum en nummer van akte en naam van de notaris, soms de overlijdensdatum. Voor inlichtingen over testamenten die na 1973 zijn opgemaakt en over testamenten die weliswaar vóór 1973 zijn opgemaakt, maar waarvan de testateurs na 1973 zijn overleden, dient men zich te wenden tot het Ministerie van Justitie, afdeling Centraal Testamentenregister, Postbus 20301, 2500 EH Den Haag. Alléén indien een officieel bewijs van overlijden van de testateur is bijgevoegd, worden inlichtingen verstrekt. Bij het Centraal Bureau voor Genealogie (gevestigd in hetzelfde gebouw als het Nationaal Archief) staat een gedeelte van het Centraal Testamentenregister (testamenten van personen geboren in de periode 1793-1871) op film. Dit materiaal is samengesteld ten behoeve van de invoering van het register en wijkt op sommige punten af. Voor uitgebreide informatie hierover zij verwezen naar J.H. Compagnie, 'Kort overzicht van ontstaan en bestand van het Centraal Testamentenregister (C.T.R); gidsjes van de Tweede Afdeling van het Algemeen Rijksarchief, deel 1, Den Haag 1981.

Transport van onroerend goed en hypotheek

Hoewel pas in 1956 een notariële akte verplicht werd als akte, waarbij eigendom van onroerend goed overgedragen werd of andere zakelijke rechten overgedragen of ge-

vestigd werden, is toch voordien al veelvuldig gebruik gemaakt van de diensten van een notaris. Voor de hypotheekverlening was al sinds 1811 een notariële akte vereist. Maakten partijen onderling een akte op, dan was dat een onderhandse akte.

Een bijzondere, veel voorkomende wijze van eigendomsoverdracht, zowel van roerende als onroerende goederen, is de veiling of openbare verkoping. Deze vond plaats ten overstaan van de notaris, die van de verkoop een akte opmaakte. Bij publieke verkoop van huizen en landerijen zijn drie stadia te onderscheiden die vaak, maar niet altijd samenvallen: het inzetten (de 'inzate') door de verkoper van de goederen, de (voorlopige) veiling, waarbij op de te verkopen goederen geboden wordt, en de toewijzing of gunning, waarbij de goederen gegund worden aan de hoogste bieder die vervolgens verklaart de goederen te aanvaarden. Van een veiling kunnen drie akten opgemaakt zijn: van inzate, van veiling en van toewijzing. Vanzelfsprekend wordt de overdracht van onroerend goed bij publieke veiling in de kadastrale registers verwerkt. Tot 1878 werd de veiling van onroerend goed en schepen ook geregistreerd door de rechtbank.

Vaak is het efficiënter niet in de notariële archieven te zoeken naar transport van onroerend goed en dergelijke. Hiervoor is de kadastrale en hypothecaire administratie veel gemakkelijker te gebruiken. Sinds 1838 worden hier ook scheepsbewijzen bewaard: men houdt overschrijving van akten van eigendomsoverdracht van schepen bij en inschrijving van scheepshypotheek.

Voor een beperkt deel zijn de bescheiden van de administratie aan de rijksarchieven overgedragen, maar verreweg het grootste deel berust nog bij de Dienst van het Kadaster en de Openbare Registers. Met een verklaring van de rijksarchivaris dat een onderzoek een wetenschappelijk karakter heeft, kan men deze archieven kosteloos raadplegen. De registratie is sinds 1838 vollediger dan tevoren. Bepaalde wijzen van eigendomsovergang, zoals door vererving, werden en worden echter niet geregistreerd. Een nuttig hulpmiddel is F. Keverling Buisman en E. Muller, 'Kadastergids. Gids voor raadpleging van hypothecaire en kadastrale archieven uit de 19e en eerste helft van de 20e eeuw, Den Haag 1979.

Boedelscheiding

Wanneer iemand na zijn overlijden meer erfgenamen nalaat, krijgen deze gezamenlijk de eigendom van diens boedel: roerende en onroerende goederen, vorderingen, schulden. Meestal gaan zij, binnen kortere of langere tijd, tot scheiding van deze boedel over. Daarvoor is het noodzakelijk een inventaris van een boedel te hebben, een boedelbeschrijving.

In het algemeen zijn een boedelbeschrijving en –scheiding niet aan vorm gebonden. Zijn de erfgenamen aanwezig en hebben zij het vrije beheer over hun vermogen, dan kunnen zij de scheiding onderling regelen. Is een erfgenaam echter afwezig, of onder curatele gesteld, dan is een notariële akte wel vereist, zowel voor de inventarisatie als voor de scheiding. Maar ook als de tussenkomst van de notaris niet verplicht was, maakten de erfgenamen vaak gebruik van zijn diensten in zaken van boedelbeschrijving en –scheiding. Meestal begaf de notaris zich naar het sterfhuis en legde vast wat daar aanwezig was.

Huwelijksvoorwaarden

Een akte van huwelijksvoorwaarden kon vroeger alleen voor het aangaan van het huwelijk worden opgemaakt. Tegenwoordig kan men ook tijdens een huwelijk voorwaarden aangaan, maar slechts nadat men een jaar getrouwd is. Bij een huwelijk worden alle goederen, baten en schulden gemeenschappelijk bezit, tenzij bij een akte van huwelijksvoorwaarden anders wordt geregeld. De aanwezigheid van een dergelijke akte heeft gevolgen voor de mate waarin men na het huwelijk zelfstandig kan handelen en voor de afwikkeling van de boedel na overlijden. Men kan bezittingen geheel of gedeeltelijk gescheiden houden. Een akte van huwelijksvoorwaarden moet ingeschreven worden in het openbare huwelijksgoederenregister, dat bijgehouden wordt op de griffie van de rechtbank.

Verenigingen, stichtingen, naamloze vennootschappen

Een vereniging kan op elke overeengekomen wijze worden opgericht, een stichting moet sinds 1956 bij een notariële akte of testament worden opgericht. Wil een vereniging volledig rechtsbevoegd zijn, dan moeten sinds 1976 de statuten notarieel worden vastgelegd.

In het Nationaal Archief in de Den Haag bevinden zich de bestanden van het Verenigingen- en stichtingenregister. Vóór 1855 waren er geen voorschriften omtrent de wijze waarop een vereniging opgericht en bestuurd moest worden. Alleen verenigingen die als rechtspersoon wilden optreden, dienden hun statuten ter goedkeuring aan de Koning voor te leggen. Van verenigingen die geen goedkeuring van hun statuten hebben aangevraagd, berusten geen gegevens in het Verenigingen- en stichtingenregister. Verzoeken om inlichtingen uit dit register moeten schriftelijk worden ingediend. (Nationaal Archief, Tweede afdeling, Prins Willem Alexanderhof 20, 2595 BE 's-Gravenhage). Men kan inlichtingen vragen over verenigingen en stichtingen, opgericht tot en met juli 1976. Sindsdien worden alle bij notariële akte opgerichte verenigingen en stichtingen geregistreerd bij de Kamers van Koophandel en Fabrieken. Voor uitgebreide informatie over het zoeken hiernaar raadplege men J.H. Kompagnie, 'Syllabus Verenigingen en stichtingenregistratie', gidsjes van de Tweede Afdeling van het Algemeen Rijksarchief, deel 2, Den Haag 1984.

Akten van oprichting van vennootschappen, van hun opheffing en van verandering van juridische structuur werden tot 1922 geregistreerd door de arrondissementsrechtbanken en sindsdien in het Handelsregister bij de Kamers van Koophandel. Deze beschikken over per bedrijf geordende dossiers.

Andere soorten akten

Het is onmogelijk alle akten die notarissen opmaakten te beschrijven. De meest voorkomende zijn hierboven besproken. Voor wisselprotesten zien men pagina... van deze toelichting. Een keuze uit de akten die men verder regelmatig aantreft moge deze beschrijving afronden: schuldbekentenissen, met of zonder borgstelling of hypotheek, hout- en grasverkoop, publieke verhuring, kwitanties, schenkingen, plaatsvervangende voor militaire dienst.

Notariële archieven in Gelderland

Ter aanvulling van het voorafgaande wordt ten aanzien van met name enige specifiek Gelderse aangelegenheden het volgende opgemerkt: testamenten, boedelscheidingen, hypotheecaire akten, overdracht van onroerend goed etc. van vóór 1811 bevinden zich in de zogenaamde oud-rechterlijke archieven van de plaatselijke of regionale schepbanken, en wel voornamelijk in de stukken die in de inventarissen van die archieven beschreven zijn in het hoofdstuk 'Vrijwillige rechtspraak'. Stukken over boedels kan men soms ook vinden in het hoofdstuk Secretarie/Huishoudelijke zaken (de meest van deze oud-rechterlijke archieven zijn aanwezig in het Rijksarchief (later Gelders Archief); die van Arnhem, Nijmegen, Tiel, Zutphen en Wageningen berusten in de plaatselijke gemeentearchieven). Men moet er op bedacht zijn dat mettertijd meer van deze archieven kunnen worden overgedragen, iets dat ook voor het notarieel na 1811 geldt.

Van een paar plaatsen in Gelderland zijn notariële protocollen van vóór 1811 bewaard gebleven: Culemborg 1680-1811 (aanwezig in het Gelders Archief not.arch. inv.nr. 244-347, 354a-361, 365, 366, 386 en 398-402), 's Heerenberg 1492-1513 (aanwezig in het Huis Bergh: Archief Huis Bergh, inv.nr. 7311), Zaltbommel 1432-1440 (aanwezig in het Gelders Archief not.arch. inv.nr. 1668) en Zutphen (aanwezig in het Gemeentearchief Zutphen: kapittelarchief, notarisprotocol, voorlopig inv.nr. 17).

Voor een editie van de protocollen uit 's Heerenberg, Zaltbommel en Zutphen, zie men Caspar van Heel, 'Drie middeleeuwse notariële protocollen uit Zaltbommel, Zutphen en 's Heerenberg (Provinciale Archiefinspectie in Gelderland, Arnhem 1982).

Het ambt van notaris werd in de zogenaamd Bataafs-Franse tijd (1795-1813) onder andere voor het departement van de Boven-IJssel (in hoofdzaak bestaande uit het gedeelte van de huidige provincie Gelderland dat boven de Waal is gelegen) ingevoerd bij decreet van keizer Napoleon van 2 februari 1811. Bij dit decreet werd tevens bepaald, dat de griffiers van de vrederechten de functie van notaris zouden waarnemen (zie J. Hofman (red.), 'Archieven der gewestelijke besturen in de Bataafs-Franse tijd in Gelderland, 1795-1813, deel IV, pagina 1308 en 1309).

Als gevolg van het feit dat griffiers van de vredesgerechten de functie van notaris zouden waarnemen, kan men in de archieven der vrederechten (1811-1838) eveneens notarieel-achtige akten aantreffen (zie in de inventaris van die archieven het hoofdstuk Vrijwillige rechtspraak) (aanwezig in het Gelders Archief).

De organisatie van het notariaat was geregeld in de Franse wet van 25 ventose an XI = 16 maart 1803. De tekst hiervan kan men vinden in Verzameling van wetten, besluiten en andere rechtsbronnen van Franschen oorsprong (...). Uitgegeven door G.J Fortuyn. Tweede deel (1799-1807), Amsterdam 1840, p. 231-242. Deze wet is de grondslag van de huidige wet op het notariaat, die werd ingevoerd bij wet van 9 juli 1842, Staatsblad nr. 20, laatstelijk gewijzigd bij wet van 12 januari 1977, Staatsblad 25. Van deze laatstgenoemde wet kan men de tekst vinden in de Nederlandse wetboeken zoals zij tot 1 januari 1979 zijn gewijzigd en aangevuld. Uitgegeven door J.A. Fruin e.a. Uitgave 1979, p. 1334-1360.

Toelichting op de inventaris/ aanwijzingen voor de gebruiker

Algemeen

Boven de eerste kolom vindt men de naam van de notaris. De inventaris is zo beknopt mogelijk gehouden: de eerste kolom bevat de inventarisnummers; de tweede kolom het jaar/de jaren van dat nummer. Elk inventarisnummer is één pak, omslag of doos. Wanneer achter het repertorium van een notaris geen jaren staan vermeld, heeft het betrekking op de akten van de jaren, genoemd in de aan dat repertorium voorafgaande inventarisnummers van de betrokken notaris. Bij afwijkingen worden de jaren van het repertorium wel opgegeven met in een N.B. een toelichting.

Aktenummers

Bij sommige inventarisnummers staan achter de jaren tussen haakjes de nummers van de akten vermeld.

Voorbeelden:

Inv.nr. 2542 1877, (nr. 1-200)
2543 1877, (nr. 201-366)

Dit wil dus zeggen, dat de akten nr. 1-200 van het jaar 1877 zich bevinden in inv.nr. 2542, en de akten 201-366 van datzelfde jaar in inv.nr. 2543.

Inv.nr. 2928 1858-1859, (nr. 1-66)

Dit betekent dat de akten nr 1-66 uitsluitend betrekking hebben op het jaar 1859; de notaris is bij het nieuwe jaar opnieuw met nummers der akten begonnen.

Inv.nr. 2941 1873-1874 (nr. 306-541)

In een geval als dit, waarbij de nummers van de akten tussen haakjes staan, wordt bedoeld dat de akten de beide jaren betreffen, ze zijn dus (door de notaris) over verscheidene jaren doorgenummerd.

Deze werkwijze is nodig om het verband tussen het repertorium en de huidige inventarisnummers zo duidelijk mogelijk te houden. Soms nummerde een notaris de akten

ieder jaar opnieuw vanaf 1, soms werden de akten een aantal jaren achtereen door-
genummerd.

Hulpmiddelen

Zoals gezegd is het voornaamste hulpmiddel bij onderzoek het repertorium. Alle repertoria moeten dezelfde basisgegevens bevatten, ongeacht van welke notaris een repertorium afkomstig is: volgnummer en datum van de akte, soort van akte en namen van partijen. De repertoria zijn als regel chronologisch ingericht, dus in de volgorde van de data waarop de akten zijn opgemaakt. Doordat meestal een alfabetische klapper op de namen van de partijen in het repertorium ontbreekt, moet men bij het zoeken naar akten van bepaalde personen het repertorium geheel doorbladeren.

De akten zijn onderverdeeld in 'minuut' of 'in originali' (ook wel brevet genoemd). Deze laatste akte is door de notaris in origineel aan de belanghebbende uitgereikt; *daarvan is geen ander exemplaar aanwezig bij de van hem afkomstige akten*. Naar zo'n akte zoekt men in het notarieel archief tevergeefs. Soms vindt men een dergelijke akte elders terug: een akte van huwelijkstoestemming bijvoorbeeld, die door een notaris aan ouders van bruid of bruidegom in origineel is uitgereikt, vindt men wel eens terug onder de bijlagen bij de huwelijksakten van degene die een schriftelijke toestemming voor zijn/haar huwelijk nodig had.

Wat nu de akten aangaat waarvan wel de minuten onder de notariële bescheiden aanwezig horen te zijn: wie in het repertorium een akte ingeschreven vindt waarvan hij de minuut wil raadplegen, noteert nummer en datum van deze akte, en naam van de notaris. Vervolgens zoekt men in de inventaris op, in welk inventarisnummer van deze notaris de gewenste akte zich moet bevinden. Dat inventarisnummer vraagt men aan.

Nummers

De inventaris heeft geen doorlopende nummering. De verklaring hiervoor is deze: het Rijksarchief (later Gelders Archief) heeft de notariële archieven niet in één keer van de verschillende arrondissementsrechtbanken ontvangen maar op verschillende, zeer uiteenliggende tijdstippen (namelijk tussen circa 1920 en 1985).

J. Den Draak

(tekst licht gewijzigd in oktober 2011)

Inventaris

Standplaats I

D. Beek, 1811-1841

<i>inv. nr.</i>	<i>jaar</i>
1525.	1811
1526.	1812
1527.	1814
1528.	1815
1529.	1816
1530.	1817
1531.	1818
1532.	1819
1533.	1820
1534.	1821
1535.	1822
1536.	1823
1537.	1824
1538.	1825
1539.	1826
1540.	1827
1541.	1828
1542.	1829
1543.	1830
1544.	1831
1545.	1832
1546.	1833
1547.	1834
1548.	1835
1549.	1836
1550.	1837
1551.	1838
1552.	1839
1553.	1840-1841
1554.	Repertoria 1811-1812, 1814-1841 <i>N.B. Het jaar 1813 ontbreekt. Hierbij een afschrift over de periode 9 juli-december 1828, nr. 1-70.</i>
1555.	Wisselprotesten
1555 A.	'Régistre des Certificats de Vie', register van afgegeven certificaten van pensioenrechten, 1811-1812.

D. de Kruijff, 1841-1842

1586	1841
4817	1842
4818	Repertoria 1841-1842
4819	Wisselprotesten 1841-1842 <i>N.B. Hierbij een afschrift van het protest van 3 mei 1842.</i>

J. Kuyk, 1843-1859

4820.	1843-1845
4821.	1845-1847
4822.	1848-1849
4823.	1850
4824.	1851
4825.	1852
4826.	1853
4827.	1854
4828.	1855
4829.	1856
4830.	1857
4831.	1858
4832.	1859
4833.	Repertoria 3 april 1843 - 3 januari 1860
4834.	Wisselprotesten 1843-1859

J.G.J. Moll, 1860-1863

4867.	1860-1861 <i>N.B. Zie voor de testamenten 1860-1863 inv.nr. 4869</i>
4868.	1862-1863
4869.	Testamenten 1860-1863
4870.	Repertoria 1860-1863
4871.	Wisselprotesten 1860-1861

W. Hoogvliet, 1863-1875

4872.	1863-1865
4873.	1866-1868
4874.	1869-1871
4875.	1872-1875
4876.	Repertoria 1863-1875
4877.	Wisselprotesten 1863-1875

J.M.F. van Everdingen, 1876-1901

4878.	1876-1878
4879.	1879-1880
4880.	1881-1882
4881.	1883
4882.	1884
4883.	1885
4884.	1886
4885.	1887
4886.	1888
4887.	1889
4888.	1890
4889.	1891
4890.	1892

4891.	1893
4892.	1894
4893.	1895
4894.	Repertoria 1876 - 2 maart 1897 (nr. 3765)
4895.	Wisselprotesten 1877-1891
5939.	1896-1897 (nr. 3513-3741) <i>N.B. Een aantal akten is niet meer ter inzage wegens zeer slechte materiële toestand.²</i>
5940.	1897-1898 (nr. 3742-4008)
5941.	1898-1899 (nr. 4009-4231)
5942.	1899-1900 (nr. 4232-4489)
5943.	1901
5944.	Repertoria maart 1897 (nr. 3766) - 1901 <i>N.B. De akten over de periode 1896 - 2 maart 1897 (nr. 3516-3765) zijn ingeschreven in het Repertorium inv. nr. 4894</i>

J.J.F. van Rijn, 1902-1915

5945.	1902
5946.	1903 (nr. 284-586)
5947.	1903-1904 (nr. 587-878)
5948.	1905
5949.	Repertoria 1902 - 3 augustus 1905 <i>N.B. 3 augustus - december 1905 zie inv. nr. 6011.</i>
6001.	1906
6002.	1907
6003.	1908
6004.	1909
6005.	1910
6006.	1911
6007.	1912
6008.	1913
6009.	1914
6010.	1915
6011.	Repertoria aug. 1905 - 19 jan. 1916

Standplaats II

H.B. van Daalen, 1812-1850

1558.	1812
1559.	1813
1560.	1814
1561.	1815
1562.	1816
1563.	1817
1564.	1818
1565.	1819
1566.	1820

² De akten 3726 tot en met 3741 uitsluitend nog ter inzage voor wetenschappelijk onderzoek. De materiële toestand van de rep. Nummers 3724 en 3725 staat raadpleging niet meer toe; voor (gedeeltelijk) afschrift van de akten zie de bijlage achterin deze inventaris.

1567.	1821
1568.	1822-1823
1569.	1824
1570.	1825
1571.	1826
1572.	1827
1573.	1828
1574.	1829
1575.	1830
	<i>N.B. Zie voor 1831-1832 inv.nr. 1581</i>
1576.	1833-1834
1577.	1835
1578.	1836
1579.	1837
1580.	1838-1839
1581.	1831-1832
1582.	1840
1583.	1841
1584.	Repertoria 1 januari 1812 - 6 september 1826
1585-1.	Repertoria 13 september 1826 - 18 oktober 1830
1585-2.	Repertoria 19 oktober 1830 - 24 augustus 1841
1585 A.	Wisselprotesten 1812-1836
4808.	1842
4809.	1843
4810.	1844
4811.	1845
4812.	1846
4813.	1847-1848
4814.	1849-1850
4815-1.	Repertoria 25 augustus 1841 - 11 april 1849
4815-2.	Repertoria 14 april 1849 - 4 december 1850
4816.	Wisselprotesten 1837-1850
	<i>N.B. Lichte vochtschade.</i>

G. Hondius, 1851-1887

4835.	1851-1853
	<i>N.B. 1851 en 1852 niet meer ter inzage wegens vochtschade.</i>
4836.	1854-1855
4837.	1856-1857
4838.	1858-1859
4839.	1860-1861
4840.	1862
4841.	1863
4842.	1864
4843.	1865
4844.	1866
4845.	1867
4846.	1868
4847.	1869
4848.	1870
4849.	1871
4850.	1872
4851.	1873
4852.	1874
4853.	1875

4854.	1876
4855.	1877
4856.	1878
4857.	1879
4858.	1880
4859.	1881-1882
4860.	1883
4861.	1884
4862.	1885
4863.	1886
4864.	1887
4865.	Repertoria 1851-1887
4866.	Wisselprotesten 1854-1884

J.J. de Wit, 1888-1915

4896.	1888-1889
4897.	1890-1891
4898.	1892-1893
4899.	1894-1895
4900.	Repertoria 1888-1895
5950.	1896-1897
5951.	1898-1899
5952.	1900-1901
5953.	1902-1903
5954.	1904-1905
5955.	Repertoria 1896-1905
6012.	1906-1907
6013.	1908-1909
6014.	1910-1911
6015.	1912-1914
6016.	1915
6017.	Repertoria 1906-1915

Standplaats III

C. Erpenbeek, 1812-1815

1556.	1812-1815
1557.	Repertoria 1812-1815
1557 A.	Wisselprotesten 1812-1813

BIJLAGE 1

Notaris J.M.F. van Everdingen, inv. nr. 5939

Afschrift akte 3724: 2 januari 1897, Boedelscheiding Christoffel Sipman

Blad 1:

Heden den tweeden Januari achtienhonderdzevenennegentig

Compareerden voor mij, Jean Margriet François van Everdingen, notaris, gevestigd te Wageningen, in tegenwoordigheid der na te noemen getuigen en ten overstaan van den Edelachtbaren Heer Meester Mary van Trojen van Hulst, kantonrechter van Elst, wonende te Lent,

1. de heer Derk Sipman, landbouwer wonende te Oosterhout, gemeente Valburg,
 - a. voor zich uit eigen hoofde,
 - b. Is in algeheele gemeenschap van goederen gehuwd met Mejuffrouw Arnolda van den Toorn,
 - c. als gemachtigde van
 - I den heer Jan van 't Lindenhout, Directeur der Weesinrichting te Neerbosch, wonende aldaar, als in algeheele gemeenschap van goederen gehuwd met Vrouwe Hendrina of Heintje Sipman,
 - II Mejuffrouw Maria Sipman, zonder beroep wonende te Neerbosch,
 - III Mejuffrouw Hendrina of Hendrien Sipman, echtgenoot van en bijgestaan door den Heer Hubertus Gerretsen, hoofd eener school, tezamen wonende te Oosterbierum, de laatste voor zooveel noodig uit eigen hoofde, de vrouw zonder beroep,
 - IV Mejuffrouw Anna Elisabeth Sipman, zonder beroep wonende te Deventer, weduwe van de Heer Jan Gertzen,
 - V Mejuffrouw Hermina Margrita Sipman, zonder beroep wonende te Randwijk,
 - VI Mejuffrouw Maria Sipman.³
Blijkende van deze lastgeving bij eene onderhandsche akte van volmacht, die na [...] door den lasthebber in tegenwoordigheid van mij notaris en getuigen voor echte zijn erkend en ten blijke daarvan door die allen onterteekend, aan deze minute is vastgehecht,
 - VII den Heer Wessel van den Toorn, militair [in] garnizoen en wonende [te] Padang, Nederlandsch-Indië [en ten] dezen uit eigen h[oo]fd[e] en voor hem in hoedanig[heid v]an curator over den Heer Hendrik Cornelis v[an] d[en] Toorn, verpleegd wordende in het kranzinnigen [gesti]cht te [Zut]phen, daartoe benoemd door den Edelachtbaren Heer [kan]tonrechter te Elst, bij beschikking van den achttienden April achtienhonderd eenennegentig.
Blijkende van deze lastgeving bij een akte van volm[acht] verleden voor den notaris Willem Constantijn Böhtl[ing] te Nijmegen den zeventienden Januari achttienhonde[rd] vijfennegentig, waarvan een authentiek afsch[hrift] aan deze minute is vast[gehec]ht.
2. de Heer Gerrit Jansen Schuiling, tabaksp[lanter] wonende te Randwijk, als in algeheele gemeenschap [van] goederen gehuwd met Mejuffrouw Gerritje Sipman.

Blad 2:

3. de Heer Derk Jansen Schuiling, landbouwer wonende te Randwijk, in hoedanigheid van toezienden curator over Hendrik Cornelis van den Toorn voornoemd, tot

³ Doorgehaald: 'zonder beroep wonende te Randwijk', en in de kantlijn vervangen door: '(...He)er Eldert (...) onderwijzer (...).'

die betrekking benoemd door den Heer kantonrechter voornoemd, bij beschikking van den achttienden Juli achttienhonderd zesennegentig.

Welke comparanten verklaarden te willen overgaan tot scheiding en verdeling der nalatenschap van den Heer Christoffel Sipman, gewoonde hebbende te Randwijk en aldaar overleden den zesentwintigsten Juni achttienhonderd zesennegentig.

Waartoe zij vooraf te kennen gaven:

dat genoemde Christoffel Sipman tot zijne erfgenamen bij versterf heeft nagelaten: zijne zusters Hendrina of Heintje Sipman, Maria Sipman, Hendrina of Hendrien Sipman, Anna Elisabeth [Sipman] en Gerritje Sipman, allen voornoemd, ieder voor een zevende gedeelte,

de kinderen van zijn vooroverleden broeder Albert Sipman, met namen Dirk Sipman, Hermina Margrita Sipman en Maria Sipman, allen voornoemd, bij plaatsvervulling voor hunnen genoemden vader, samen voor een zevende of ieder voor een eenentwintigste gedeelte.

En de kinderen [.....]

geboren [.....]

Nelis [.....]

[.....]

blad 3:

dat het tot deze nalatenschap behorende onroerend goed is gewaardeerd door de Heeren Jan Goedvrind, landbouwer, Gerrit van Eck, landbouwer, en Arien Frederiks, bouwkundige, allen wonende te Randwijk, als deskundigen door partijen benoemd en den veertienden November achttienhonderd zesennegentig door voornoemden Heer kantonrechter beëdigd, zijnde een door hen van die schatting uitgebracht rapport aan deze minute vastgehecht.

Overgaande tot de beschrijving zoo verklaarde de aangever dat de nalatenschap bestaat uit:

roerende lichamelijke zaken, zich bevindende ten sterfhuize gemeld, waardoor een aangehecht rapport: zevenhonderd negenendertig gulden vijftig cent. 739,50

onroerend goed:

Een huis met erf met boomgaard, bouwland en tuin, gelegen te Randwijk en kadastraal aldaar bekend Gemeente R[andwijk] sectie C, nummer

261. Huis en erf groot 10 aren 80 centiares

302. Tabaks en teelland, groot 1 hectare 17 aren

617. Tuin groot 4 aren 90 centiares

618. Boomgaard groot 4 aren, 30 centiares.

Contanten ten sterfdage aanwezig honderdvijftien gulden vijftewintig cent 115,25

[.....] uit de opbrengst

[.....] duizend drie en

[veertig gulden vijftig] cent

1043,50

[..... uit] de opbrengst van

[..... tweeënveertig] gulden vijftig

[cent]

42,50

[..... uit de opbr]engst van

[.....]

[.....]

10,00

[..... uit de opbreng]st van

[.....]

219,38

[.....]

N.B. de laatste pagina's van de akte zijn vrijwel geheel vergaan en onleesbaar. Ingehecht bevinden zich het Rapport van de taxateurs, en de genoemde volmachten.

BIJLAGE 2**Notaris J.M.F. van Everdingen, inv. nr. 5939****Afschrift akte 3725: Testament van Jan Helenus Ferguson. 6 januari 1897.**

Voor mij Jean Margriet François van Everdingen, notaris gevestigd te Wageningen, is verschenen:

De Hoogedelgestrenghe Heer Jan Helenus Ferguson, Oud Minister Resident der Nederlanden in China, en Oud Gouverneur ter kust van Guinea, thans zonder beroep wonende te Wageningen, zijnde hij comparant aan mij notaris bekend, Die bekwaam en genegen om zijn testament te maken mij zijnen uitersten wil buiten tegenwoordigheid der na te noemen getuigen zakelijk heeft opgegeven, naar aanleiding van welke opgave ik dien wil in de volgende bewoordingen heb in geschrift doen brengen:

'Ik herroep alle testamenten en andere akten, kracht van uitersten wil hebbende, tevoren door mij gemaakt of verleden.

Boven en behalve het aandeel dat de wet hun in mijne nalatenschap toekent, benoem ik tot erfgenamen aan dat gedeelte mijner nalatenschap waarover de wet mij de vrije beschikking laat, mijne vier dochters met namen: Helena Evangelina, gehuwd met Melis Cato van Daalen Wetters, te Salatiga, Java, Mary Waite, Catharina Elisabeth Helena, en Isabel Constance Ferguson.

Ik benoem tot voogd over mijne bij mijn overlijden nog minderjarige kinderen den oudste mijner ten dage van mijn overlijden in Nederland verblijf houdende meerderjarige zoons.⁴

Mochten ten tijde van mijn overlijden geen mijner meerderjarige zoons in Nederland verblijf houden, dan benoem ik tot voogd over die minderjarige kinderen den Heer Adriaan Pieter Timmers, kapitein der Mariniers, in garnisoen en wonende te Amsterdam, en bij ontstentenis van dezen, den Heer Dignus Jacobus Andreea, Directeur der Hoogere Burger School te Wageningen.

Ik verzoek den betrokken Heer kantonrechter om, wanneer in de toeziende voogdij over mijne minderjarige kinderen moet worden voorzien, tot hunnen toezienden voogd te benoemen den Heer Hendrik Tutertien, Agent der Geldersche Crediet Vereeniging te Wageningen, en bij ontstentenis van dezen, den Heer Johan Adriaan Zaal, gepensionneerd kapitein der Mariniers, woonachtig te Wageningen.

Ik benoem tot uitvoerder mijner uitersten wilsbeschikkingen met de macht van inbezitneming [der] gehele nalatenschap volgens de wet, de ten da[ge] van mijn overlijden zich hier te lande bevinde[nde] oudste mijner meerderjarige zoons. Mocht geen [der] meerderjarige zoons zich bij mijn overlijden hier [te lan-]de bevinden, alsdan benoem ik als zodanig m[et] dezelfde rechten den Heer Adriaan Pieter Timmers, voornoemd.

Ik verlang dat mijn lijk worde begraven in het graf waarin mijne echtgenoot Maria Eleanor Waymouth is begraven te 's-Gravenhage."

Voorts heb ik notaris nadat de comparant-erflater op heden den zesden Januari achtienhonderd zevenennegentig de bovengemelde zakelijke opgave in tegenwoordigheid van twee hierna te noemen getuigen had herhaald, hem den bovenstaanden in schrift gebrachten uitersten wil voorgelezen en na die voorlezing hem afgevraagd, of dat voorgelezene zijnen uitersten wil bevat,⁵ waarop hij comparant-erflater toestemmend heeft geantwoord. Hebbende deze voorlezing, afvraging en beantwoording mede in tegenwoordigheid der hierna te noemen getuigen plaats gehad. Waarvan acte.

⁴ doorgehaald: 'met namen: George Jordens Helenus, James Constantijn Helenus, en Thomas Tapley Ferguson'

⁵ doorgehaald: 'waarop'

Aldus verleden te Wageningen ten kantore van mij notaris, op heden den zesden Januari achttien honderd zevenennegentig, in tegenwoordigheid van de Heeren Jan Johan Frederik van Rijn, candida[at] notairs, wonende te Wageningen, en Derk Sipman, zonder beroep, wonende te Oosterhout, Gemeente Valburg, als getuigen aan mij notaris bekend, en is de tegenwoordige akte waarvan de minute in mijne bewaring zal blijven, en die in haar geheel aan den comparant-erflater in tegenwoordigheid der getuigen door mij notaris is voorgelezen, onmiddelijk na die voorlezing door den comparant-erflater, door de getuigen en door mij notaris, in aller gezamenlijke tegenwoordigheid ondertekend.

[w.g.] J.H. Ferguson

J.J.F. van Rijn

J.M.F. van Everdingen

D. Sipman